

8.4.2025

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuksen palvelusetelistä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (VN/31530/2023)

Sosiaali- ja terveysministeriö pitää myönteisenä, että varhaiskasvatuksen palvelusetelistä säädetään oma lakinsa. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annettua lakia ei ole tarkoituksenmukaista soveltaa enää varhaiskasvatukseen, sillä varhaiskasvatus ei ole sosiaali- ja terveydenhuoltoa eikä varhaiskasvatuksen järjestäminen kuulu hyvinvointialueiden vaan kuntien tehtäviin. ja että ko. kokonaisuudesta säädetään jatkossa opetus- ja kulttuuriministeriöön, jonka hallinnonalalle varhaiskasvatuksen kokonaisuus kuuluu.

Ehdotettu sääntelykokonaisuus perusteluineen on pääosin selkeä. Sosiaali- ja terveysministeriö kiinnittää kuitenkin huomiota 1. lakiehdotuksen (Laki varhaiskasvatuksen palvelusetelistä) 6 §:n 2 momenttiin, joka kuuluu seuraavasti: ”Palvelunkäyttäjällä on oikeus kieltäytyä hänelle tarjotusta palvelusetelistä, jolloin kunnan on järjestettävä varhaiskasvatuspaikka kunnallisessa toiminnassa tai ohjattava palvelunkäyttäjä hakemaan lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetussa laissa (1128/1996) tarkoitettua yksityisen hoidon tukea.”

Lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996, jälj. tukilaki) mukaiset lastenhoidon tuet ovat kunnallisen varhaiskasvatuspaikan vaihtoehto. Vanhemmat tai muut huoltajat voivat itse valita, valitsevatko kunnan järjestämän varhaiskasvatuspaikan vaiko kotihoidon tai yksityisen hoidon tuen (vrt. esim. yksityisen hoidon tuen osalta tukilain 3 b §). Lastenhoidon tukien toissijaisuudesta kunnan järjestämään varhaiskasvatuspaikkaan nähden säädetään myös varhaiskasvatuslaissa (540/2018, 14 §). Yksityisen hoidon tuki ei siten ole suoranainen vaihtoehto tilanteessa, jossa palvelunkäyttäjä kieltäytyy hänelle tarjotusta palvelusetelistä. Edellä esitetty huomioiden sosiaali- ja terveysministeriö esittää, että 6 §:n 2 momentista poistetaan viittaus yksityisen hoidon tukeen.

Hallituksen esityksen 1. lakiehdotuksen 8 §:n 1 momentin mukainen palvelusetelin arvon korottaminen saman lain 7 §:n 1 momentissa säädettyä korkeammaksi esimerkiksi tilanteissa, joissa palvelunkäyttäjän toimeentulo tai lakisääteinen elatusvelvollisuus muutoin vaarantuisi, taikka jos korottaminen olisi tarpeen tosiasiallisista perhesuhteista johtuvat muut vastaavat kustannukset huomioiden, on lasten ja perheiden yhdenvertaisuutta ja tosiasiallista valinnanvapautta ajatellen tärkeää. Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että soveltamisen helpottamiseksi säännöskohtaisissa perusteluissa voitaisiin mahdollisesti käsitellä hie- man laajemminkin niitä tilanteita, joita ko. momentissa tarkoitetaan.

Kohdan 4.2.3 (Viranomaisvaikutukset) osalta sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että uudistus on omiaan selkeyttämään opetus- ja kulttuuriministeriön sekä sosiaali- ja terveysministeriö välistä työnjakoa varhaiskasvatukseen liittyvien tukien osalta.

Muilta osin sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole esityksestä lausuttavaa.

VN/31530/2023-STM-47

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: